

Kintli Borbála: A csillagok mozgásának esztétikája – Pilinszky János színháza

Az előadás kiindulópontja Pilinszky János *Síremlék* című színművének gondolata: „[c]sak a bokrok és a fák vannak jelen”. A jelenlét Pilinszky színházesztétikájának alapgondolata. Érzékelve egy az egész művészetet érintő válságfolyamatot a jelenlé elvesztés tapasztalatáról beszél. Miközben a naturalista színház válságán keresztül a mimetikus ábrázolás ellehetetlenülésére mutat rá, előtérbe kerül egy a természetben megmutatkozó autenticitás. Ezáltal válnak elsődlegessé azok a műalkotások, melyek a természetes tapasztalat átértelmezésén keresztül a valóságot alkotják újra, egyúttal visszatérnek egy eredeti, ősi jelleghez. Ennek példája Pilinszky számára Wilson *A süket pillantása* című előadása, mely a végletekig lelassított idődimenzióban mozog. Az „unalmon túli” dramaturgia képessé válik arra, hogy színre vigye a csillagok mozgását és a tenger hullámverését.

A valóság újrafogalmazásának háttérében a Pilinszky-életművet meghatározó 20. századi traumák állnak – a világháborúk, a holokauszt –, melyek törésként értelmezhetők: nem lehetséges Auschwitz után az Auschwitz előtti állapot. A háború egy absztrakt tapasztalata – az Élőképekben mint szorongás, a léttől való rettegés – beleíródik Pilinszky színműveibe is.

Pilinszky „engagement immobile” (Simone Weil), „théâtre immobile” gondolata a múlthoz való folyamatos kapcsolódás szükségességére irányítja a figyelmet, egyúttal előremutat a *Síremlék*ben megjelenő természettapasztalat felé: a fák és bokrok képviselte mozdulatlansághoz, melyet a dráma fekvő női alakja – a jelenlét allegóriája is kifejez.

Esztétika – Mi végre? (esztétika és természet) 2015. május 8.

program:

http://emvkonferencia.blog.hu/2015/04/29/program_v_emv_konferencia_esztetika_es_termeszt

forrás:

http://emvkonferencia.blog.hu/2015/04/27/kintli_borbala_a_csillagok_mozgasanak_esztetikaj_a_pilinszky_janos_szhaza